

สังเคราะห์งานวิจัย

อาจารย์พิมพ์ณัช สิงห์สุวรรณ
คณะนิติศาสตร์

งานวิจัยเรื่อง “การรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัด จันทบุรี” เป็นผลงาน วิจัยของ อาจารย์พิมพ์ณัช สิงห์สุวรรณ อาจารย์กุลปราณี ศรีไย และอาจารย์อดิศร กุลวิทิต คณาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีงบประมาณ 2557 ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวมีแนวคิดมาจากการเกิดอาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลให้มีผู้เสียหายในคดีอาญาเพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาว่าหากประชาชนโดยทั่วไปตกเป็นผู้เสียหายในคดีอาญาแล้วจะมีความสามารถในการดำเนินคดีอาญาด้วยตนเองมากน้อยเพียงใด

ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะดำเนินการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาถึงสิทธิของผู้เสียหาย ในคดีอาญา เพื่อทราบปัญหาในการรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญา และเพื่อหาแนวทางในการเสริมการรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญา

วิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเริ่มตั้งแต่ เลือกพื้นที่ในการวิจัยเป็นพื้นที่ในเขตอำเภอเมือง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มักเกิดเหตุอาชญากรรมได้มากกว่าพื้นที่ในเขตอื่นๆ และเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป เนื่องจากเป็นผู้บรรลุนิติภาวะซึ่งตามกฎหมายมีสิทธิและหน้าที่โดยสมบูรณ์ในการดำเนินคดีอาญาด้วยตนเอง จากนั้นกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัยโดยกำหนดตัวแปรอิสระที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 6 หัวข้อได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเป็นผู้เสียหายในคดีอาญา การร้องทุกข์ การฟ้องคดีและการเข้าร่วมเป็นโจทก์ในคดีอาญา การถอนฟ้องและการยอมความ การอุทธรณ์ และการฎีกา เมื่อได้กรอบแนวความคิดแล้ว ผู้ทำวิจัยเริ่มทำการวิจัยด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ผลงานวิชาการ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงดำเนินการออกแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวความคิด จนเมื่อแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงแล้ว ก็นำแบบสอบถามไปแจกจ่ายแก่กลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่ม จำนวน 100 ชุด แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมของการรับรู้ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัด จันทบุรี เกี่ยวกับ สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญา อยู่ในระดับพอใช้ 38 คน ระดับปานกลาง 38 คน ระดับไม่รู้ 18 คน ระดับดี 6 คน ส่วนในระดับดีมากไม่ปรากฏว่ามีผู้รับรู้ โดยเมื่อจำแนกการรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาออกเป็น 6

ด้าน พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ด้านที่มีผู้รับรู้มากที่สุดได้แก่การฟ้องคดีและการเข้าร่วมเป็นโจทก์ในคดีอาญา ถัดมาเป็นการร้องทุกข์ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเป็นผู้เสียหายในคดีอาญา การถอนฟ้องและการยอมความ การอุทธรณ์ และด้านที่มีการรับรู้น้อยที่สุดได้แก่การฎีกา

นอกเหนือจากผลการวิจัยดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยมีแนวคิดหรือข้อเสนอแนะ เพื่อการขยายผล หรือต่อยอดงานวิจัย ที่คาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อไปคือ

1. การจัดองค์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาควรให้ความสำคัญกับประเภทของคดีอาญาซึ่งส่งผลกระทบต่อการฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหาย เนื่องจากคดีอาญาแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ คดีอาญาแผ่นดิน และ คดีความผิดต่อส่วนตัว นอกจากนี้ในคดีความผิดอาญาแผ่นดินนั้นยังแบ่งออกเป็นคดีความผิดอาญาแผ่นดินประเภทที่รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย อาทิเช่น ความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรฯ ความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ และความผิดที่ราษฎรซึ่งเสียหายเป็นพิเศษเป็นผู้เสียหายได้ด้วย อาทิเช่น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาฐานปลอมเอกสาร ฐานลักทรัพย์ เนื่องจากความผิดในแต่ละประเภทคุณธรรมทางกฎหมายคุ้มครองผู้เสียหายไว้แตกต่างกัน การวิเคราะห์ถึงความเป็นผู้เสียหายในคดีอาญา จึงต้องพิเคราะห์ว่าในความผิดแต่ละฐานนั้นคุณธรรมทางกฎหมายมุ่งคุ้มครองบุคคลใดเป็นสำคัญ หากประชาชนขาดความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทของคดีก็จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินคดีอาญาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2. กฎหมายกำหนดตัวบุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญาไว้ 2 กรณี ได้แก่ 1.ผู้เสียหายที่แท้จริง 2.ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย การเป็นผู้เสียหายที่แท้จริงนั้นจะต้องปรากฏว่าเป็นบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาและเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยซึ่งหมายถึงบุคคลนั้นต้องไม่มีส่วนร่วม ส่วนเกี่ยวข้องหรือยินยอมให้เกิดการกระทำความผิดนั้นขึ้น เมื่อครบหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงจะถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เสียหายที่แท้จริง มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดอำนาจ แก่บุคคลที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายที่แท้จริงอีกด้วย อาทิเช่น กรณีของผู้เยาว์ หรือผู้ไร้ความสามารถ ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลมีอำนาจดำเนินคดีอาญาแทนได้ กรณีของผู้เสียหายซึ่งถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้ ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยามีอำนาจดำเนินคดีอาญาแทนได้ หรือกรณีของนิติบุคคล ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคลมีอำนาจดำเนินคดีอาญาแทนได้

3. จุดเริ่มต้นของการดำเนินคดีอาญานั้นมีที่มาจากกระทำความผิดในทางอาญา และปรากฏว่ามีผู้เสียหายเกิดขึ้น เมื่อพิเคราะห์ได้ว่าบุคคลใดเป็นผู้เสียหายในทางกฎหมายแล้วย่อมจะเกิดสิทธิแก่ผู้เสียหายในการดำเนินคดีอาญา จึงอาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า สิทธิของผู้เสียหายจะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลนั้นเป็นผู้เสียหายในคดีอาญาเสียก่อน สิทธิดังกล่าวนี้ ได้แก่ การร้องทุกข์ การฟ้องคดีอาญา การฟ้องคดีแพ่ง ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา การเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ การถอนฟ้อง การยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว การอุทธรณ์ การถอนอุทธรณ์ การฎีกา และการถอนฎีกา จึงอาจกล่าวได้ว่าการเข้าใจถึงการเป็นผู้เสียหายในคดีอาญาและสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาจึงถือเป็นหัวใจสำคัญ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ข้อมูลจาก

อาจารย์พิมพ์ณัช สิงห์สุวรรณ หัวหน้าโครงการวิจัย หมายเลขติดต่อ 081-762-7726
อาจารย์กุลปราณี ศรีไย, อาจารย์อดิศร กุลวิฑิต (คณะวิจัย)
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขอเชิญนักวิจัยที่สนใจ ร่วมส่งบทสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในสารวิจัยรำไพพรรณี

ได้ที่ E-MAIL: RESEARCH_RBRU2010@HOTMAIL.COM

โทรศัพท์มือถือ. 086-4402639